

Norrmalms
Hembygds-
förening

Stockholms stadsbyggnadskontor

Stockholm den 20 januari 2025

Samrådsyttrande från Norrmalms Hembygdsförening enligt 5 kap. 18 § plan- och bygglagen gällande detaljplanen för del av Norrmalm 4:41 i stadsdelen Norrmalm, Dnr 2017-02604

Översiktlig planering

Stockholms översiktsplanering har olyckligtvis hamnat i otakt med tiden. 2018 antogs en översiktsplan med det ledande temat/målet *Stockholm växer* samtidigt som nettoinflyttningen trots tillskottet från nyanlända till Sverige övergick till nettoutflyttning. Vidare landade Program för City antaget i januari 2023 mitt i pandemin. Pandemin har lett till att många kontorslokaler i centrala delar nu står tomma. Det är möjligt att dessa lokaler kan fyllas liksom även de i Hagastaden, men sannolikt till priset av en dränering på arbetsplatser i yterstaden och kringliggande kommuner. Även behovet av butikslokaler har minskat genom att kunderna har flyttat till webb-butiker.

Avvakta med utbyggnaden

Ändamålet för användningen av byggnaden i den aktuella planen är framför allt kontor. I dagens läge bör staden vänta med kontorsutbyggnad i avvaktan på att tomma kontorslokaler i city fylls och konjunkturen visar sig vända. Även från CO₂-utsläppssynpunkt (Miljöprogram 2030) är det lämpligt att avvakta byggande av en betongstomme tills järn- och cementframställning kan ske via reduktion med vätgas i stället för kol. Det kan knappast förväntas före 2035.

Starkt positiva delar i planförslaget

Norrmalms Hembygdsförening uppskattar att byggnaden genom överdäckningen kommer att minska något av den idag dominerande trafikprägeln på östra sidan Klara sjö och ge en något lugnare inramning åt miljön runt Serafimerlasarettet och Stadshuset. Vidare uppskattas den utlovade gång- och cykelkontakten mellan Klarabergsgatan och kajområdet liksom den föreslagna trappan däremellan. Även en transparent bas på byggnaden mot kajen i kajplanet kan fylla en positiv roll, liksom att kajen byggs ut med en långsgående brygga något lägre än kajnivån. Detta ökar attraktiviteten för kajen och gång- och cykelvägen.

Byggnadens utformning och omgivande miljö

I inledningen av planbeskrivningen anges följande.

Planområdet ligger inom utpekad riksintresse för kulturmiljövården Stockholms innerstad med Djurgården. Det ligger i ett känsligt läge centralt i staden med koppling till flera bärande uttryck för riksintresset.

Med tanke på områdets exponerade läge i staden och områdets höga kulturovärden kommer krav att ställas på en byggnad av hög arkitektonisk kvalitet med fokus på förbättrad helhetsverkan och ökad attraktivitet i den omgivande stadsmiljön. Hur detta ska regleras i detaljplanen kommer att studeras efter samrådet, i samband med att ett arkitekturprogram för ny bebyggelse och allmän plats tas fram.

Norrmalms Hembygdsförening vill bidra till en sådan hög arkitektonisk kvalitet. Föreningen har förutom planbeskrivningen tagit del av dokumentet *Konsekvensanalys kulturmiljö*. Denna utredning har gått igenom de grundläggande förutsättningarna, framför allt beträffande *riksintresset för Stockholms innerstad med Djurgården*. Föreningen vill lyfta fram den del av riksintresset som utgörs av *fronten mot vattenrummet*.

Planområdet gränsar i väster till ett unikt vattenrum (Klara sjö) som på Kungsholmssidan kantas av Stadshuset, Serafimerlasarettet, vidare en byggnad i tegel och längre norrut byggnader i varmt färgad puts. Även på Norrmalmsidan gränsar vattenrummet i norra delen mot ett parkområde med byggnader i beige puts och på östra sidan av Blekholmsterrassen av byggnader med puts- eller stenfasad i varma färger. Hembygdsföreningen vill lyfta fram miljön som utgör *fronten mot vattenrummet*. Denna miljö kan bullermässigt bli bättre om skärmar byggs på trafiklederna, där de inte är överdäckade.

Genom den förbättrade kommunikationen mellan Klarabergsgatan och kajområdet och bullerdämpande åtgärder stärks gång- och cykelvägen på Norrmalmsidan längs Klara sjö. Här finns möjligheter att öka kontakten ända bort till Järnvägsparken och Tegelbacken, där miljöförbättrande åtgärder idag redan genomförs.

Med dessa förutsättningar vill Norrmalms Hembygdsförening att *fronten mot vattenrummet* ska stärkas. Det görs utseendemässigt genom att exteriören på den avsedda byggnaden utförs i sten eller puts, möjligen tegel. Byggnadens höjd anser föreningen vara föredömlig med hänsyn till höjderna och den horisontella strukturen på Klarabergsvidukten/Klarabergsgatan, där Stockholm Waterfronts hotell del utgör ett olyckligt undantag. Även utformningen av den föreslagna byggnadskroppen rimmar väl volymmässigt med omgivningen. Däremot utgör de föreslagna djupa fönsternischerna ett främmande inslag i bebyggelsemiljön både på Kungsholms- och Norrmalmssidan. Nischerna kan knappast anses vara *arkitektur som är i synergi med omgivningen*, citerat från konsekvensanalysen. I vyn från Blekholmsterrassen skulle en fasadutformning enligt föreningens förslag bl.a. innebära en harmonisk vy mot Stadshuset och inte, som det står i analysen med planförslaget en *dramatisk ändring*. Den föreslagna utformningen av fasaden är direkt **oharmonisk** gentemot omgivningen, enligt föreningen. Vidare skymmer övervåningen på paviljongen Stadshuset i samma vy ([sidan 22 i planbeskrivningen](#)) på ett oacceptabelt sätt. Denna byggnadsdel över nivån för Klarabergsviadukten bör utgå. Paviljongen saknar dessutom ändamålsbestämmelse (KC1) på plankartan.

För att få en med omgivande miljö harmonisk fasadutformning enligt ovan vill Norrmalms Hembygdsförening bidra till att det fortsatta planarbetet ska få *en*

hög arkitektonisk kvalitet. Föreningen vill även på andra sätt stärka miljön runt gång- och cykelvägen längs Klara sjö och därmed sammantaget få en attraktiv front mot vattenrumet.

Owe Wetterberg
Erik Mjöberg
Norrmalms Hembygdsförening